

houtje ook al van alles, zonder dat ze daar uitdrukkelijk de bevoegdheid toe hebben gekregen. Formeel heeft de Europese Commissie bijvoorbeeld weinig te zeggen over het sociaal beleid. Maar feitelijk is het anders. Doordat ze bijvoorbeeld iets te zeggen hebben over gezondheid op het werk, stellen ze de lengte van de werkweek ter discussie. En met succes. 'Creative legislation' noemen we dat wel. Dat doen ze bijvoor-

ontwikkeling gaat ook de andere kant op." En of de Top van Amsterdam daar duidelijkheid in kan brengen, staat volgens Verbeek sterk te bezien.

Niet alleen de Top van Amsterdam belooft een harde dobber te worden, ook op een ander terrein staat de Europese integratie onder druk. De EMU, de Europese Monetaire Unie, waarvoor volgend jaar het startschot zou moeten klinken, komt steeds dichterbij, maar een aantal vraagstukken is nog altijd onopgelost. "Wat veronachtzaamd wordt is wat over blijft voor de nationale regeringen, nu de internationale financiële markten zo aan belang winnen", vindt Verbeek. "Wat doe je als je een sociaal beleid wilt voeren waar de centrale bank het niet mee eens is, bijvoorbeeld door een hogere staatsschuld te accepteren om werkloosheidsuitkeringen te betalen? Sociaal beleid kan op die manier een 'spill-over' worden van de EMU. Dóór de EMU wordt ook ons sociaal beleid een Europese aangelegenheden met andere woorden. En de vraag of we dat willen, is nog onbeantwoord."

foto: Peter Wolters

Dr. Bert-Jan Verbeek

beeld ook met het landbouwbeleid, of met de structuurfondsen."

Nog zo'n terrein van 'schuivende competenties', zoals Verbeek het aanduidt, is het Comité voor de Regio's. Dat comité heeft formeel niet zoveel te zeggen, maar is in de feitelijke machtsverhouding des te belangrijker. "Er is een lappendeken ontstaan van allerlei beslissers: Europees, nationaal, regionaal, soms een combinatie daarvan. Het is niet duidelijk hoe die zich gaat ontwikkelen. Vorig jaar heeft bijvoorbeeld de driehoek Luik-Maastricht-Aken zich ook als Euregio opgeworpen. Dat voorstel is dan wel afgeschoten, maar het geeft goed aan hoe complex het tegenwoordig is. De Europese integratie is niet alleen meer een proces van staten die samen beslissingen nemen, de

Scepsis

Alfred Kleinknecht, hoogleraar Economie en wetenschappelijk directeur van het Economisch en Sociaal Instituut van de VU is ronduit sceptisch over de monetaire unie. Hij was een van de eerste ondertekenaars van een pamflet in de Volkskrant, dat opriep tot herbezinning op de toekomst van de euro. "Met het harde bezuinigingsbeleid dat veel landen de laatste jaren hebben moeten voeren om aan de strenge criteria voor de EMU te voldoen, solliciteert Europa eerder naar krimp dan naar groei", merkt Kleinknecht op. "Het anti-Keynesiaanse beleid dat de laatste twee, drie jaar is gevoerd, kost zeker enkele procenten economische groei. Op lange termijn moet het huishoudboekje van een staat redelijk op orde zijn, dat geef ik toe, omdat anders de rentelast altijd maar hoger wordt,